

**“ Не було з часів створення світу
катастрофи, жахливішої для людства
”**

Арабський історик

Тема уроку: Монгольська навала на українські землі

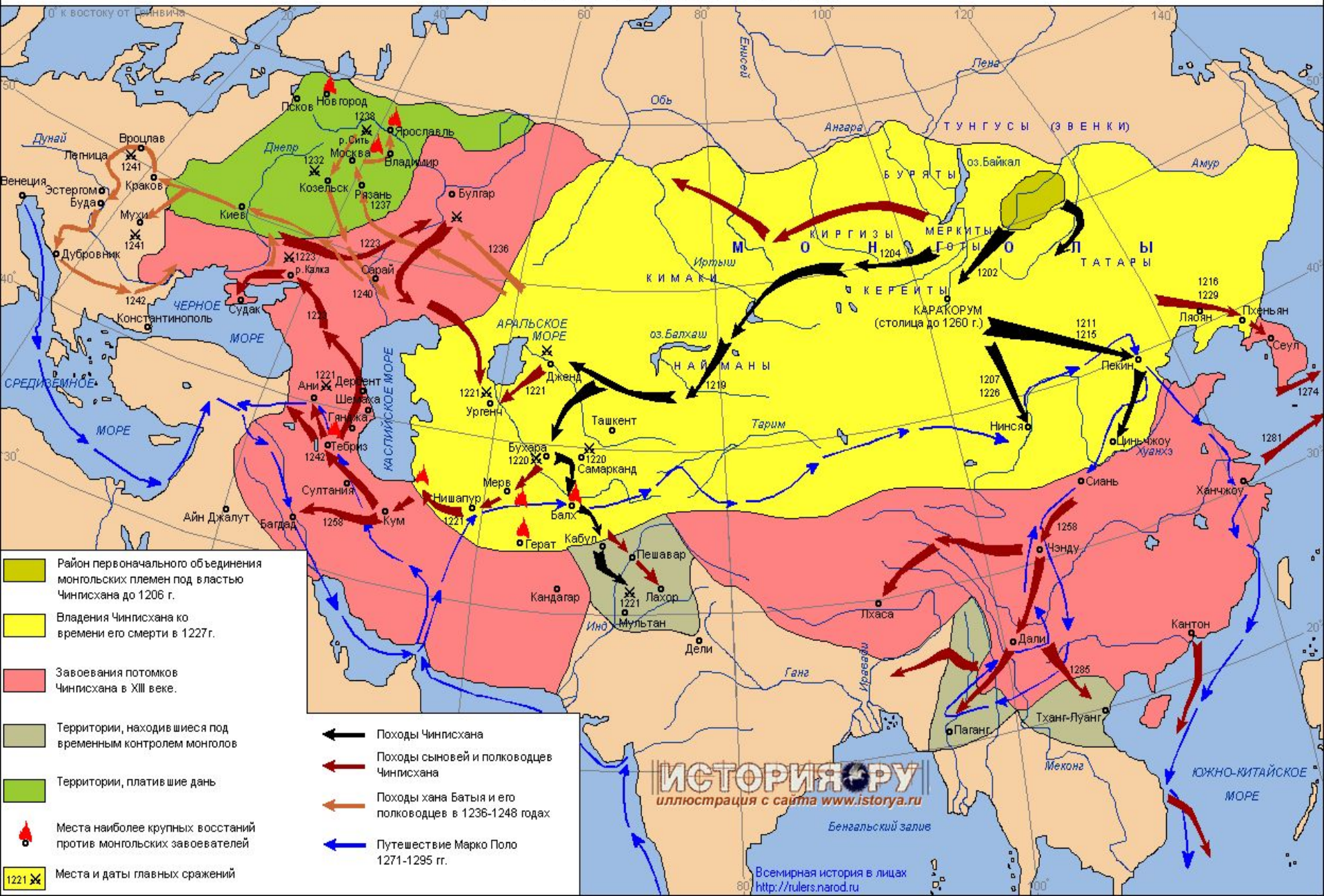
На цьому уроці ми:

- з'ясуємо хто такі монголи;
- визначимо особливості організації військових походів їх на Русь;
- зазначимо основні причини та наслідки поразки русичів;
- охарактеризуємо управління монголами підкорених земель.

Імперія монголо-татар.

МОНГОЛЬСКИЕ ЗАВОЕВАНИЯ В XIII ВЕКЕ

- Район первоначального объединения монгольских племен под властью Чингисхана до 1206 г.
- Владения Чингисхана ко времени его смерти в 1227 г.
- Завоевания потомков Чингисхана в XIII веке.
- Территории, находившиеся под временным контролем монголов.
- Территории, платившие дань.

- Места наиболее крупных восстаний против монгольских завоевателей.
- Места и даты главных сражений.

- ← Походы Чингисхана
- ← Походы сыновей и полководцев Чингисхана
- ← Походы хана Батыя и его полководцев в 1236-1248 годах.
- ← Путешствие Марко Поло 1271-1295 г.

ИСТОРИЯ.РУ
иллюстрация с сайта www.istoriya.ru

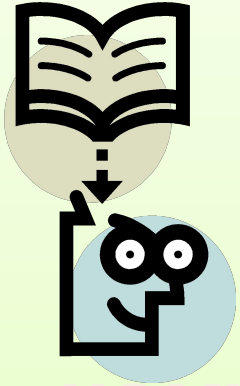
Всемирная история в лицах
<http://rulers.narod.ru>

Епіграф:

« Монголи промайнули над
Руссю подібно до хмари
сарани, подібно до урагану
крушать усе, що зустрічалось
на їхньому шляху, руйнуючи
села і міста ».

О. І. Герцен

Проблемні завдання:

- чому монголам вдалося завоювати величезні території?

- чи можна було уникнути монгольської навали на Київську Русь?

План уроку

- 1.Вторгнення хана Батия на українські землі**
- 2.Похід монгольських орд на Галичину та Волинь.**
- 3.Суть та наслідки золотоординського ярма.**
- 4.Залежність Галицько – Волинського князівства від Золотої Орди.**

Чингісхан

Створення імперії монголів

1215 РІК – *КИТАЙ*

1219 РІК – *ХОРЕЗМ*

1221 РІК - *СЕРЕДНЯ АЗІЯ*

1222 РІК - *ІРАН, ЗАКАВКАЗЗЯ*

1223 РІК - *ПІВДЕННІ РУБЕЖІ РУСИ*

Битва на р. Калка (1223 р.)

Монгольські воїни

ХАН БАТИЙ

Вторгнення Батия на Русь

1239 -1240 р.р.

Південно – Західна Русь
Русь

1237 -1238 р.р.

Північно – Східна

1240 – 1241 р.р.

Північно – Західна Русь

Імперія монголо-татар.

МОНГОЛЬСКИЕ ЗАВОЕВАНИЯ В XIII ВЕКЕ

- Район первоначального объединения монгольских племен под властью Чингисхана до 1206 г.
- Владения Чингисхана ко времени его смерти в 1227 г.
- Завоевания потомков Чингисхана в XIII веке.
- Территории, находившиеся под временным контролем монголов
- Территории, платившие дань
- Места наиболее крупных восстаний против монгольских завоевателей
- 1221 X Места и даты главных сражений

- Походы Чингисхана
- Походы сыновей и полководцев Чингисхана
- Походы хана Батыя и его полководцев в 1236-1248 годах
- Путешствие Марко Поло 1271-1295 г.

ИСТОРИЯ.РУ
иллюстрация с сайта www.istoriya.ru

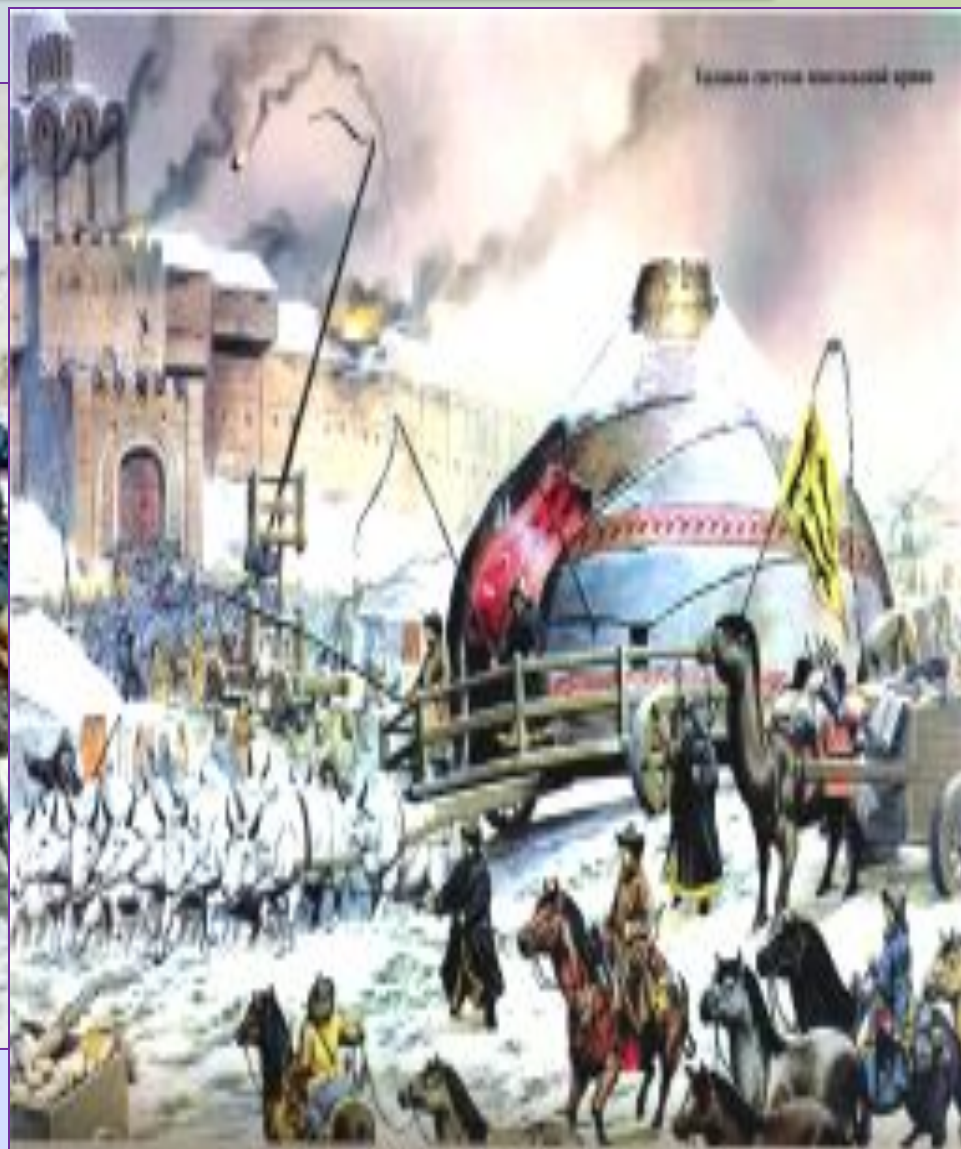
Всемирная история в лицах
<http://rulers.narod.ru>

**Воєвода Дмитро
(близько 1190 — близько 1245)
Полководець**

Серед відважних воєначальників, які боролися з чужоземними загарбниками, особливе місце належить Дмитрові, воєводі при князі Мстиславі Удалому під час його перебування в Галицькій землі, який потім служив Данилові Романовичу, правителю Галицько-Волинської держави. Саме йому в 1240 р. Данило довірив оборону Києва від полчищ Батия.

Штурм і оборона Києва

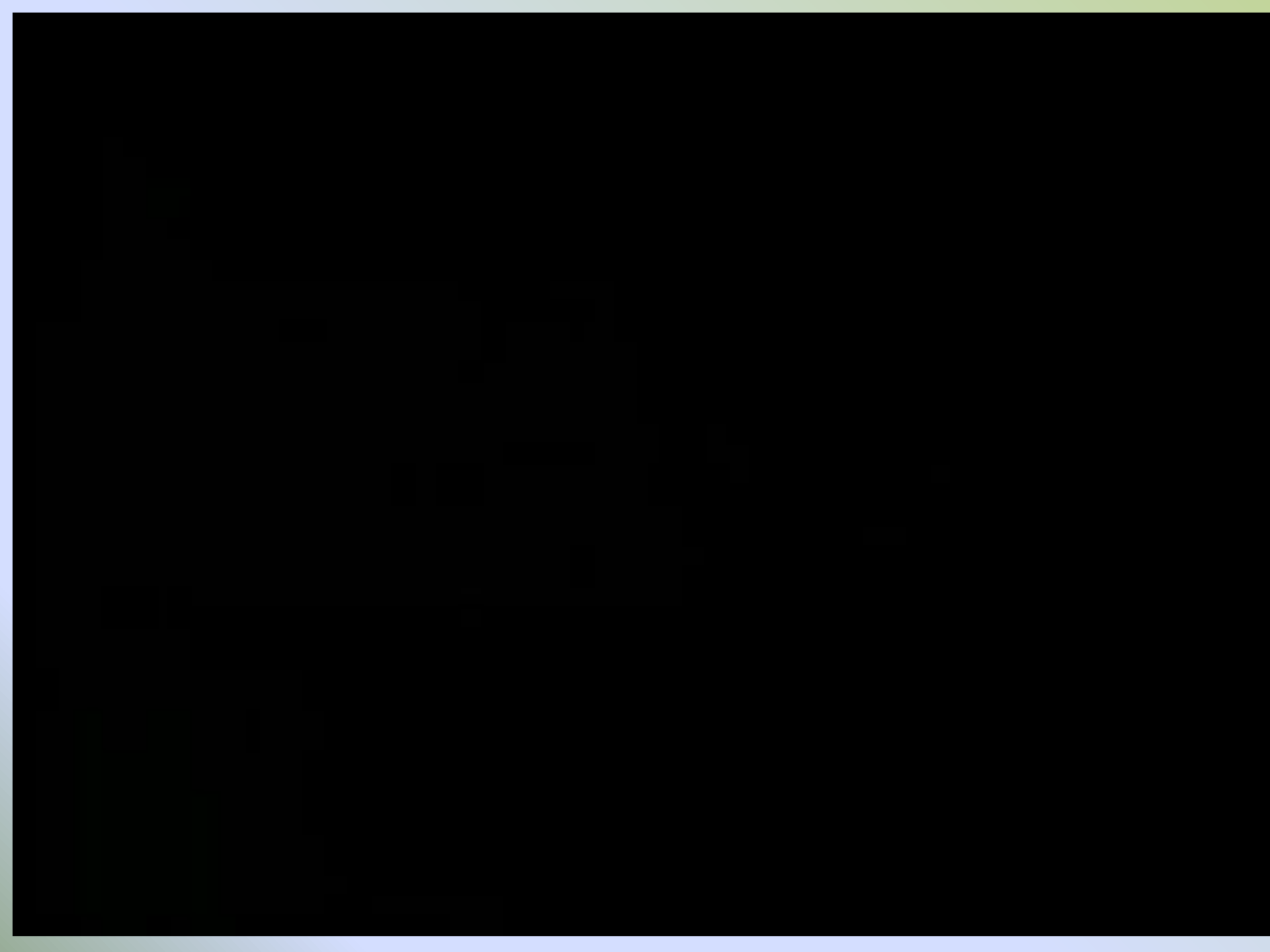
Оборона Києва

6 грудня 1240 року опір останніх захисників Києва було зламано

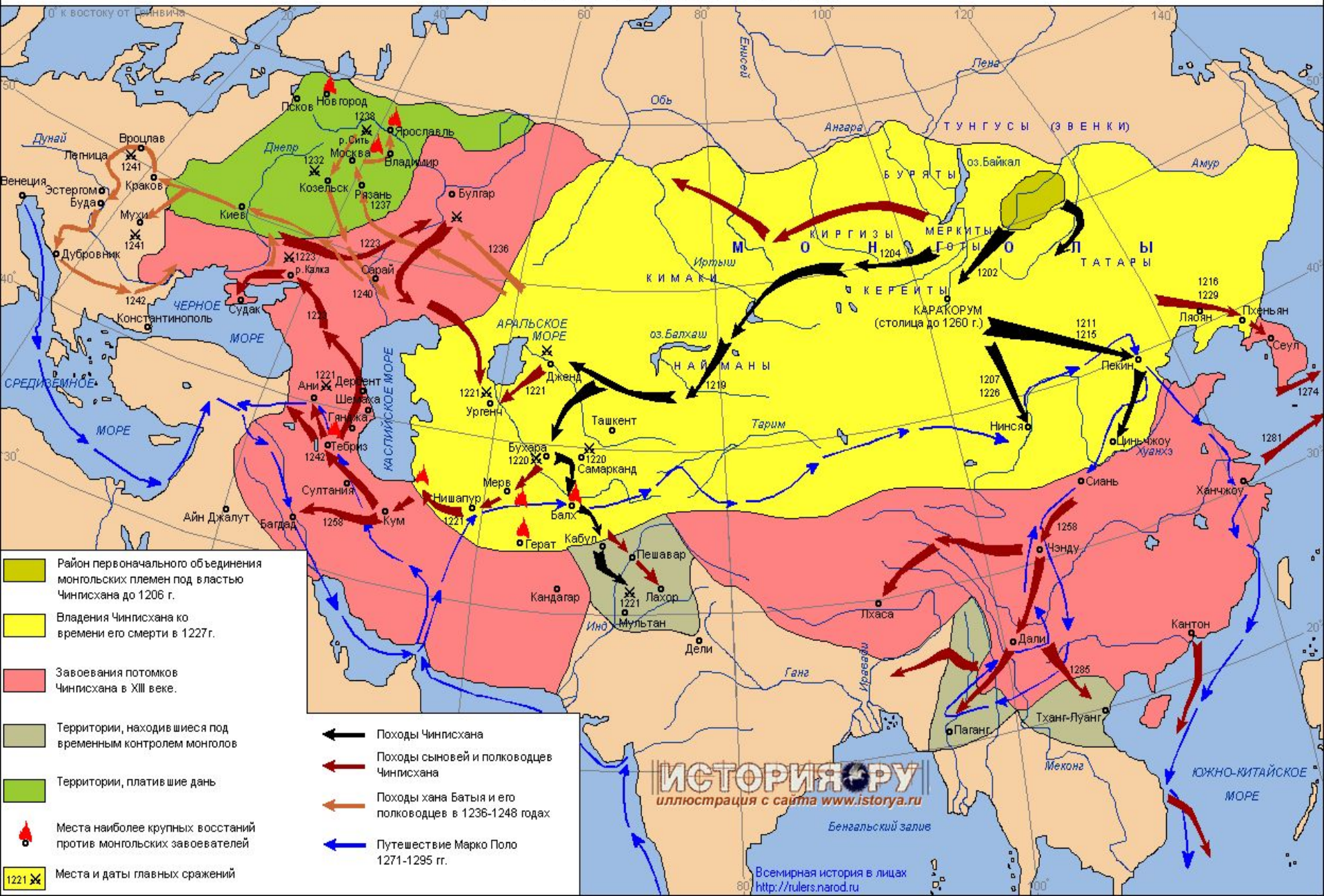

Оборона Києва від монголів 1240 р. Картина В. Шаталіна.

Імперія монголо-татар.

МОНГОЛЬСКИЕ ЗАВОЕВАНИЯ В XIII ВЕКЕ

ИСТОРИЯ.РУ
иллюстрация с сайта www.istoriya.ru

Всемирная история в лицах
<http://rulers.narod.ru>

Ординське панування на Русі

Іго на Русі

**Політична
залежність**

**Економічна
залежність**

**Отримання
ханського
ярлика на
володіння**

Виплата данини

В рабство забирали перш за все вмілих ремісників, молодих жінок і молодих міцних чоловіків, які могли бути воїнами, або доглядати за стадами худоби. Лишніх рабів продавали на невольничих ринках в Криму та Кавказі.

Картина С.Іванова «Баскаки»

Баскак (тюрк.) - представник монгольського хана на завойованих землях; здійснював контроль за місцевою владою, проводив облік населення і збирав данину.

Князям видавався ярлик – спеціальна грамота, яка давала право на управління князівством.

Головні чинники перемоги монголів над Руссю:

1. Роздробленість і відсутність єдності Руських земель.
2. Передове військове мистецтво монгольського війська.
3. Найкраща у світі зброя.
4. Наявність суворого вишколу (дисципліни).

Пояснити терміни:

- + **Золота Орда**
- + **ярлик**
- + **МОНГОЛЬСЬКЕ ІГО**
- + **баскак**
- + **ставка**

Домашнє завдання:

- 1. ОПРАЦЮВАТИ ТЕМУ “БОРОТЬБА ПРОТИ МОНГОЛЬСЬКИХ ЗАВОЙОВНИКІВ”.**
- 2. ПІДГОТУВАТИ ПОВІДОМЛЕННЯ ПРО МОНГОЛЬСЬКИХ ХАНІВ, ЗАХИСНИКІВ РУСЬКОЇ ЗЕМЛІ.**
- 3. ЗАПИСАТИ ПОРІВНЯННЯ ЖИТТЯ МОНГОЛІВ І РУСИЧІВ**